

ממתק לישבת

זמני השבת
ירושלים תל-אביב חיפה באר-שבע
כניסת השבת 4:05 4:19 4:24
אאת השבת 5:21 5:22 5:25

נהנים עם איצי

סביבון
סוף סוף סוף...

אופרים -
סביבון טוב טוב סוב!

פה בתאוס?

טוב-טוב-טוב
זה פלשון להסתובב...

וסוף-סוף-סוף - בי אנחנו
שפחים שחג הקנכה כבר הגיע!

מוטי: מה אתה מזמזם שם? אני לא מכיר את המנגינה הזאת...

יוסי: זו מנגינה שהתנגנה היום בבחנות שנכנסתי אליה במרכז העיר. תגיד, ראית את המבצע החדש שעכשו כתוב עליו בכל הפרסומות?

מוטי: לא...

יוסי: באמת? זה כתוב בכל מודעות הרחוב, ובטלוויזיה. איך אני מחכה כבר לחנכה. בדמי החנכה שאקבל, אני עומד לקנות בחנות למכשירי אלקטרוניקה, מכשיר ש...

מוטי: יוסי, נראה לי שחנכה באמת מגיע אליך בדיוק בזמן!!

יוסי: בטח!

מוטי: אני מתכוון שחנכה מגיע אליך בדיוק בזמן, כדי להציל אותך מההינוגים...

יוסי: ממ?!

מוטי: מהינוגים... המאמץ העקרי שלהם היה, להחדיר ליהודים את תרבות יון. הם ידעו שמהרגע שהיהודים יתלהבו ויחשבוניו בדברים שתרבות הגויים מציעה, הם בקלות יתפכו למתיוגים. זו היתה המזמה, אבל היא לא הצליחה. כי היהודים שמרו בגבורה, על זכותם לחיות חיים יהודיים גאים.

אני מציע לך בחנכה, להיות הכי 'מכבי' שאפשר. במקום להתרכז בתרבות שבאה אלינו מהחוץ... תקדיש את חנכה להאיר את העולם באור יהודי. תצא להדליק נרות עם יהודים נוספים, מדמי החנכה תקח סכום של מעשר ותתן לצדקה, בכל יום נלמד ב'חברותא' הלכה או משניות... ככה נזכיר לכל העולם, מי היה המנצח במלחמה הזאת!

שלהבת בגבול

תל-אביב-יפו
Tel-Aviv-Yaffo
P.P. - שולם
67'ש

תקציר: לקראת סוף תקופת פלחית עולם השגנה, על גבול פולין ורוסיה, באזור ביאלה-ואקה, מסתתרים בני-ערוות קבוצות של פרוטסטנטים, יהודים ופולנים, הנלחמים בנאצים בכל בוקם. אחת הקבוצות מצרפת אליה בגאפא, יהודי קשיש. הפלחיה מסתתרת.

אנחנו החלטנו לעבר לצד הרוסי. מפשפחותינו לא נותר איש.

עלינו להקליט על הקישוף דרבנו. אנחנו החליטם הפולנים, נחזור בפונן למולין, ננסה למצוא את משפחותינו וידידינו.

אולי בצד הרוסי נוכל למתחם בחיים חדשים ומאובים יותר.

וקה אתם היהודים מעשין?

שיקיה ברור: ר' ישראל הולך אתנו. הנושא הזה לא פתים לדיון!

אני חושב שאנחנו יכולים לתת לר' ישראל לךאא פעקשו לעצמו! איך נוכל ביחד אתו להסתדר פחדש וללכת פרמקים גדולים?

אני מבקש להשאיר את הקלב לר' ישראל!

מי היה פאפין שאחרי הפלחיה, נכשף להלחם בקה על פת לחם?

חכים להשב על מוצא...

החיים כאן בלתי נסבלים. חשבנו שאצל הרוסים נזכה בשפע! בחפשי!

חברים, אני כל הזמן חושב על הפצב שלנו, והגעתי לפסקנה אחת: אנחנו מכרחים - לברוח. לחצות את הגבול.

לא ידענו שיתוך זמן קצר רוסיה תסגר את שעריה ונהיה בלואים בה.

צריך לבדוק איך אפשר לעשות את זה...

אזכר! זה הספוי היחיד שלנו!

זה מאוד מסובך! אם נתפס, יתלו את בלנו.

וכדאי לנו לפרור, לפני ששולטנות רוסיה ישלחו אותנו לסיביר, כפי שהם עושים לכל פליטי הפלחיה.

במסתרי הבימה

מאת עוזי קפלון

"מה שמך כי אדע?"
"עמרי שמ", ענה האיש.
"ושם הילד החדש?"
"אצבון. כך ספר לי אביר", ענה החדש בקצרה. "באיזו סוגיה עוסקים אתם?"

החדש, כך נסתבר, דוקא ידע פרק בתורה, אך עבדה היא, שמאותו יום ואילך התקררה מעט האווירה החמה בפתח המלמד חש עצמו פחות משחרר, בנוכחותו של העוזר הכפוי עמרי, שבאופן מרגיז הפגין מדה רבה והולכת של עצמאות וחבר'מניויות, תופעה שהיתה מאוד בלתי נעימה למלמד הוותיק. הלה נסה ואף הצליח במעט, להתחבב על חלקם של הילדים, בעקר אלה שאהבו להקשיב לדבריו בהפסקה, כאשר היה מנתח את המצב מול רומי המעצמה ומתלונן שוב ושוב על אזלת ידם של חכמי ירושלים, הכובלים את ידי הצעירים מלקום ולהלחם כפי שמתאים לאנשים אמיצים...

ואצבון? הוא היה יושב מול הספר הפתוח אבל ראשו נותר אטום לדברי התורה. הוא לא התאמץ להבין, והזמנים היחידים האהובים עליו היו מועדי השיחות המעניינות עם ה'עוזר'. אז היה מתערב בערנות בשיחה ומשמיע את דעותיו...

הכל ידעו כי אצבון עבד עד עתה בחנות של אביו, והתעלומה: מדוע בחר להצטרף לבית המדרש נותרה בעינה. ערב אחד רמו רב הרפינס בחשאי, לגדעון, להשאיר עמו בבית המדרש לאחר הלמודים.

אפלה כבר שררה בחדר, המלמד היה רציני עד מאוד. "אותך, גדעון, ראיתי צדיק לפני בכתה הזו. אותך ועוד כמה נוספים. דע לך, גדעון, כי חש אני זה מכבר כי תתנתו בסכנה! חשבתו שאוכל להתמודד לך; אינני מצליח... חב אני את עזרתכם, גדעון!", נסדק קולו של רב הרפינס.

תקציר: תלמיד חדש ומתור מנסה בכוח להצטרף לבית מדרשם של הנערים, ועמו 'עוזר מלמד' חדש ומתור אף הוא...

53 מחנק בפתח

גדול בתורה היה רבי הרפינס אך לא נחו בלב אמיץ דיו, להשיב ריקם את פני החצוף, שהמשיך ליסר אותו בדברים: "איך מלאך לך לדחות פניו של ילד החפץ ללמד?"

"נו, ואם אקבלנו, מי לדי יתקע שיהודי זה מתאים להיות עוזר מלמד?", העז לשאול רב הרפינס, כשהוא מחוה בידו על האיש שעמד בצד דומם והמתין בשלמה לתוצאות הופכה. אך אבי הילד זהה מיד את נצני הפגיעה, בנעימת דבורו של רב הרפינס..

"עכשו מתחיל הנד לדבר דברי טעם".. שנה לפתע האב את טעמו והחל לדבר חלקות. "יודאי, אין חכם כבעל הנסיון. קבל אותו לשבוע שבועים, והיה אם בתוך חדש, ננית, לא ימצא חן בעיניך, אז תוכל, נגיד, לקראת הקיץ, לשלחהו לנפשו. אבל דע לך, הוסיף בלחישא, "כי יודע תורה הנהו, אל חשש!"

רב הרפינס הרפין את ראשו בעצב, וסמן לתלמיד החדש לתפס את מקומו בין התלמידים. מרביץ תורה מסור היה רב הרפינס והוא אהב ללמד תורה את ילדי ישראל, אלא שהפעם, כך חש משום מה, אין תוכו של תלמיד זה כבדו; לא נפר עליו כי חפץ לו בתורה. כלל לא ברור מדוע רוצה הוא להצטרף לבית המדרש. מדוע הסכים לקבלו? מפני שאב זה מכר היה לו במקצת. מתקפי העיר הוא יודע לחולל מהומות; עדיף לחיות עמו בשלום ולקוות שהנער החדש לא ישפיע אלא ישפע. הלואי..

וה'עוזר'..? זו בכלל צרה צרורה. לך תדע אם איננו מן הנושאים פניהם נגד חכמים ומגלים פנים בתורה שלא פהלכה... עלי לפקח שבע עינינו", החליט המלמד בלב כבד וחיך מאלצות אל החדש.

בנית משפחת גאולה

צביקה: חגגה יפה יש לנו, חגגה נחפזה, אבל היא מפיש מפיש לא כפוז הפנורה שבמקדש!!

שרי: לודק, החגגה היא כאלו קטנה ופשוטה הרבה יותר, ובטח שאנחנו מתגעגעים ונצפים לראות את פנורת המקדש... אבל...

צביקה: בטח את רוצה לומר לי עכשיו שיש פעלה פנורת החגגה, שאין בפנורה...

שרי: גדיק בקי דוקא על גרות החגגה כתוב ש"הגרות הללו אינם בטלים לעולם". גרות הפנורה, כשחורב המקדש - הם גבו. אבל לאור גרות החגגה יש כוח עצום להאיר גם לאורך כל חשך הגלות! והאור הזה, נותן לנו עידוד ובטחון, שיעוד נשגב לראות בקרוב גם את בית המקדש בתפארתו, עם פנורת המקדש הפארה בתוכו.

הרבי מדבר לילדי ישראל

גרות המקדש שבבית המקדש, התבטלו כשהיה חרבן הבית. אבל גרות חגגה לא יתבטלו לעולם. דבר זה נותן ליהודי כוח ועוז ושמחה ובטחון, שגם בהיותו בחשך, הוא יוכל להאיר באור חזק, יותר מן האור של גרות המנורה בבית המקדש, ובאפן ש"אינו בטלים לעולם". וקיום מצוה זו, יש בו משום חגגה קרובה לך שבקרוב ממש, נזכה לראות בעינינו כיצד נבנה בית המקדש השלישי, על ידי משיח צדקנו, ונראה את הפהו המדליק את מנורת שבעת הנרות.

(משיחת הרבי לחיילי צבאות השם, כ"ו כסלו תש"מ)

הטבע אמצא את האיש. עם זה, שמתי את מבטחי בהשם, ואכן הוא לא עזב את חסדו אתי, ופתאום הרגשתי ברגלי גוף אדם שרוע לרחב הדרך.

הבטתי היטב בפניו של האיש וזהיתי בו את יענקל ידידי. הוא שכב חסר-אונים, שפתיו כחלות, עוד רגע קט יאבד את הכרתו. חישמהר הרמתי אותו, שפשפתי את רקותיו, ואחר-כך התחלתי בכל כוחותי לגרר אותו עמי אל ביתו.

בחסדי השם הצלחנו להגיע אל הבית. פני אשתו וילדי נעו בין הבעות שמחה על שובו של אבי המשפחה ובין הבעות דאגה למצבו. אך לאחר שלגם מעט משקה חריף וקסה בשמיכות עבות התאושש וחזר לאיתנו.

זה היה קרוב לשעת חצות. נותרתי אפוא בביתו של יענקל, ונחד הדלקנו גר ראשון של חגגה, והודינו על הנסים בלמים ההם ועל הצלתו הממשית בזמן הזה.

בני החבורה שמעו בהתרגשות את ספורו המצמרר של רבי זושא, והסבו את פניהם לשמע את תגובת רבם. המגיד פנה בחיך אל רבי זושא ואמר:

"זושא, דע לך כי בגלל מעשה הצלת נפש מישראל שזכית בו, גם בשמים בפמליה של מעלה לא הדליקו גר ראשון של חגגה עד שהדלקת אותו אתה עם ר' יענקל".

אואז הבינו כל התלמידים את פשר אחרו של המגיד בהדלקת הגר אתמול עד קרוב לחצות.

השתוללה הסערה במלוא עזה. רוחות קרות נשבו בעצמה. חשתי שכוחותי אוזלים, אך ידעתי שאם אפגע חלילה, לא יהיה מי שיבוא לעזרתי. התחזקתי בבטחוני בהשם, אזרתי את שארית כוחותי, ודחפתי את עצמי בכוח לעבר הכפר הסמוך, שבו מתגורר ר' יענקל, אחד מידידי. סוף-סוף הגעתי אל דלת ביתו ונקשתי עליה ביד כחלה וקפואה.

עודני מצפה לקבלת פנים חמה מצד ר' יענקל, כדרך, פותחת את הדלת אשתו, ועיניה דומעות. היא ספרה כי בבקר החליט יענקל לצאת לעבודתו ביער, על-אף הפצרותיה של אשתו שישאר בבית. הוא לא שב והיא חוששת מאוד לגורלו.

הבנתי שמשימה חשובה נקרתה לידי, וכוחות מחדשים ננכסו בי. חזקתי את האשה וילדיה בדברי עידוד ובטחון, ומיד פניתי לעבר הדלת ונצאתי לחפש את האיש.

יצאתי לעבר היער. את הדרך הכרתי היטב, אך בשל סערת השלג והחשך התקשיתי מאוד להבחין בנעשה, ובאמת לא ידעתי כיצד בדרך

הוא לא שאל היכן רבי זושא, והתלמידים דמו כי טעו בהשערתם. ככל הנראה אין קשר בין העדרותו של רבי זושא להדלקה המאחרת.

למחרת בבקר נכנס פתאום רבי זושא לבית-המדרש. הוא נראה עיף ובגדיו רטובים, אך על פניו היתה נסוכה הבעת אשר. חבריו שאלוהו לשלומו וספרו לו על אחרו הנדיר של הרבי אמש בהדלקת הנרות. רבי זושא מלא פיו מים ונגש מיד להתכונן לתפלה.

כעבר זמן התבשרו התלמידים כי הערב, אחרי הדלקת גר שני, יערו הרב המגיד את שלחנו הטהור בהשתתפות כל תלמידיו. זו היתה שעת התעלות מיחדת, שבה שרו את הפזמונים המיוחדים של החג ושמעו מפי המגיד דברי חסידות. במהלך הסעודה פנה המגיד אל רבי זושא ובקש ממנו לספר מדוע אחר השנה בהדלקת הגר הראשון.

דממה השתררה באולם בית-המדרש, ורבי זושא פתח בספורו:

כידוע לכם, מדי שנה אני מתכנן את דרכי כד שאוכל לבוא אל הרבי בהדלקת הגר הראשון. בעד כל הון שבעולם לא אותר על הזכות להגיש לרבי את הגר הראשון.

הפעם התחוללה סערת שלגים עזה. ההליכה בדרכים גבלה בפקוח נפש, אך תשוקתי העזה להיות אצל הרבי בהדלקת הנרות דחפה אותי להוסיף ולהתקדם. כד העמקתי בדרכים ובזעירות ורגלי בוססו בשלג הכבד.

אתמול, כשהייתי במרחק לא-גדול מהיער,

קוראים בענין

הדלקה שהתאחרה

גר ראשון של חגגה בבית-המדרשו של המגיד ממזריטש. תכונה מיוחדת מרגשת באויר מאז שעת בין הערבים, עת הדלקת גרות חגגה. תלמידי המגיד היו שרויים בהכנות עלאיות ונשגבות לקראת מעמד הדלקת הנרות אצל רבם.

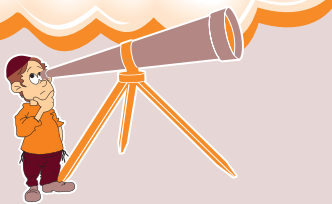
הכל ממתינים ליציאת המגיד להדלקת הנרות. כרגיל, האחד והמיוחד שבחבורה, רבי זושא מאניפולי, יעמד הכן להגיש לידי המגיד את ה"שמש" הדולק.

שליחיות מסתוריות היו לרבי זושא. חלק נכר מזמנו יחד להליכה בין עירות וכפרים נדחים, לחפש נשמות תועות, ולעזור להן למצא את דרכן אל אביהן שבשמים. גם השנה יצא למסעותיו מיד בסיום חדש תשרי, על-מנת לשוב בערב חגגה ולקיים את מנהגו הקבוע.

אלא שהפעם התאחר רבי זושא. ערב חגגה הגיע ועדן רבי זושא לא בא. חבריו הבינו שכבר לא יבוא, וצפו ליציאת הצדיק להדלקת הנרות. אך למרבה הפלא המגיד הסתגר בחדרו ולא יצא. ככל שהתאחרה השעה גברה בלב התלמידים ההשערה שהדבר קשור באחרו של רבי זושא.

רק קרוב לשעת חצות נפתחה פתאום דלתו של הרבי. עיני המגיד נהרו באור מיחד, וכשחזרה נסוכה על פניו נגש להדלקת הנרות.

דמות מהפרשה

שר המשקים

בדרך כלל הזכרון שלי הוא טוב מאוד. אספר לכם את הספור מהתחלה (ובינתיים תוכלו לראות כמה אני זוכר טוב!):

יום אחד, הגשתי למלך פרעה יין משבח מבציר שנת 2207 לבריאת העולם, מזוג בתוך גביע שנהב וזהב בעטורי נחשת.

המלך הגיש את הגביע לשפתי, סגר עין אחת כדי להנות מהטעם היטב, והנה הוא רואה בעינו השנה משהו שלא מוצא חן בעיניו... זבוב! הוא צוה להשליך אותי מידיה לכלא, עד המשפט.

בכלא, פגשתי את שר האופים שנטאסר בגלל ספור דומה - אבן נמצאה בלחם שאפה, וגם את יוסף העברי. יוסף הזה היה צדיק גדול, ושר בית הסהר סמך עליו והפקיד בידיו את נהול הכלא.

לילה אחד חלמנו שנינו, אני ושר האופים, חלומות משנים. יוסף פתר אותם: במשפט - שר המשקים יזכה, ושר האופים יאשם! יוסף הוסיף ובקש, שכשאשתחרר אזכיר אותו לפני פרעה.

וכך היה.

ואני - שכחתי לספר לפרעה עליו. במשך שנתיים שלמות הוא פשוט נשכח מזכרוני!

אחר כך, כשהוא השתחרר, יוסף הצדיק הסביר לי שהשכחה הזו היתה בגלל שהוא בטח בי לרגע, שבזכותי הוא ישתחרר, ולא בטח רק בהשם כמו שמצפה מצדיק גדול כמותו...

מחכימים ונהנים

סביבון פעיל

האדמו"ר רבי אליעזר הגר מויז'ניץ, בעל 'דמשק אליעזר', היה מעורר תמיד על הצדד לפעל להפצת אור התורה ולא לשקט על השמרים. פעם אחת, בימי החגגה, אמר:

"מנהג ישראל לשחק בימי החגגה בסביבון קטן שעליו כתובות האותיות: נ-ג-ה-ש - נס גדול היה שם. ולכאורה נשאלת השאלה: אם המטרה היא לפרסם את נס חגגה, מדוע לעשות זאת על-גבי סביבון קטן ולא באמצעות שלטים מאיריעינים? אלא שעדיף סביבון קטן, אבל פעיל ומתנווע, משלטי-ענק התלויים בחסר תנועה".

מגלים עולם

הזקית משנה את צבעיה בהתאם לצבע הרקע עליו היא נראית. אך ישנם גורמים נוספים המשפיעים על צבעי הזקית.

בחרף, כאשר קר, הזקית כהה מאוד וצבעה אפר כהה עם כתמים שונים. כאשר חם, קורה לעתים שצדה של הזקית המפנה כלפי השמש, כהה יותר מצדה המרחק מהשמש. בחשך הופכות הזקיות בהירות וצבען אפר או חום בהיר.

כאשר התנאים החיצוניים נוחים, ואין זקיות אחרות בשטח, צבעה של הזקית הוא צבע הסוואה: ירק בגונים שונים כאשר היא נמצאת על שיח או על ענף עץ, חום כהה או בהיר בלכתה על הקרקע, ואפר מכתם כשהיא צמודה לגזע עץ או לענף.

אין ספק שצבעים אלה עוזרים לה להסתתר מפני אויביה.

